

HENK DE VELDE

*Tekens
van
genegenheid*

GEDACHTEN OVER
GOD EN GENADE

Inhoud

<i>INLEIDING</i>	7
1. BRIEF AAN GOD	9
2. JEDES BLATT HAT DRIE SEITEN	13
3. EEN BEETJE THEOLOGIE	17
4. EILAAS...	25
5. DE PELGRIM	27
6. ALLEENZAAMHEID	31
7. TOEN BRAK DE MAST!	35
8. HET ONGELUK EN DE BLOEM	41
9. IK HEB JE REEDS GEKEND	
VOORDAT JE WERD GEBOREN	45
10. DE DROEFENIS VAN GOD	49
11. SPREEK HEER, UW DIENAAR LUISTERT	53
12. WACHTEN OP GOD	57
13. BLOED, WRAAK EN GENADE	63
14. GEVAARLIJK TERREIN	73
15. TEKENS VAN GENEGENHEID	79
16. MYTHE EN WERKELIJKHEID	83
<i>EPILOOG</i>	87
<i>PERSONALIA</i>	91
<i>OVERZICHT GERAADPLEEGDE LITERATUUR</i>	101

Inleiding

Rond het jaar 1650 kwamen twee Spaanse zeelieden met het verhaal dat ze een gouden stad hadden ontdekt. Een El Dorado in het zuiden van de Andes. Verschillende expedities zijn op zoek geweest naar die stad. Velen zijn nooit teruggekeerd. Een aanwijzing uit de 18e eeuw gaf een breedte door van 45 graden. De bergpas Paso Roballos ligt op 47 graden en dat is een bergfort, liggend aan de voet van een vulkaan, aan de oevers van een prachtig meer. Maar er was een rivier, de Rio Diamante, vol goud en edelstenen. De gebouwen waren van sierstenen, de deuren waren ingezet met juwelen, de ploegscharen waren van zilver en zelfs in het eenvoudigste huis was het meubilair van zilver en goud. De mannen droegen driekantige hoeden, blauwe jassen en gele capes (in de Indiaanse mythologie was dit de kleding van het Opperwezen). Ze deden aan landbouw, verbouwden pepers en hun radijsjes waren zo groot dat je een paard nodig had om ze te vervoeren. Er zijn niet veel reizigers die die stad ooit hebben gezien.

Brief aan God¹

GROTE GOD,

Alles is bij U bekend, of we dit nu het alziende oog noemen of de ethnosfeer die om de wereld hangt. Wij mensen hebben U duizenden namen gegeven maar ik ben opgevoed met het woord God. Op mijn reizen voel ik Uw nabijheid. Op de wal word ik weer afgeleid door mensen die U in een bepaalde vorm of dogma hebben gestoken.

Ik heb geen vragen want ik heb de logica van Uw wereld, Uw universum, Uw denken leren kennen. Grote God, hier zijn geen woorden voor en daarom heb ik wel eens moeite met mensen die alles in hun beperkte zienswijze willen verklaren. Ik heb er ook geen woorden voor. Ik ben blij dat ik dan rustig kan blijven en de ander kan respecteren. Ik moet toegeven dat ik voor sommigen niet de makkelijkste ben. Ik moet toegeven dat ik het mensen wel eens erg moeilijk heb gemaakt. Ik moet toegeven dat ik zonder twijfel veel kwaad heb gedaan.

Maar wat ben ik blij dat U mij niet hebt neergezet in een huis in een donkere straat. Wat ben ik blij dat ik niet opgesloten ben tussen stenen muren. Wat ben ik blij dat ik naar de lucht mag kijken, dat ik de regen, de droogte, de kou en de warmte voelen mag. Dat ik op zee Uw werk mag zien en denken mag, relativeren noemen wij dat hier. Ik ben een vreemdeling op aarde, Heer, en heb mij hier eigenlijk nooit

thuis gevoeld. Ik dacht, misschien helemaal verkeerd, dat ik toch mijn best heb gedaan in het aangaan van menselijke contacten, want ik weet dat wij hier niet zijn om alleen te zijn. Maar toch bestaan er mensen die zich terugtrekken in woestijnen, op zee of in hun binnenkamer, de stilte zoekend in al het geruis en gekwetter.

Wat hier allemaal de bedoeling van is weet ik niet echt. Waarom de een dit en de ander dat. Ik vraag ook geen antwoord. U hebt mij geleerd dit te accepteren.

Ik ben heel blij dat U mij nooit uit het oog bent verloren. Dat ik mij daarom misschien wel nooit alleen voel. Ik heb gestreden, tegengewerkt. En misschien doe ik dat nu nog wel, hoewel ik het gevoel heb dat mijn weg geleid wordt en daaruit de conclusie trek dat het goed is. U hebt mij een zoon gegeven om iemand te hebben waaraan ik denk. Om de band met de mensheid niet helemaal te verbreken. U hebt mij geleerd wat liefde is toen ik in de ogen van een pasgeborene keek.

Heer, als ik U dan toch wat vragen mag dan vraag ik U: waarom zijn de meeste mensen ziende blind en horende doof? Zelfs in de kringen waar men U, God, de Vader noemt. Waarom kan de mens de mens niet accepteren zoals die is? Dat doet U ook want op die oneindige zee en in het eeuwige ijs voel ik U als de God die overal is en nergens, en die zich dus op een gelijke afstand bevindt van alle mensen. Zulk een God kan niemand zich toe-eigenen, en dus zijn alle mensen voor het aangezicht van U aan alle andere mensen gelijk. Velen van Uw volgelingen wachten op de terugkomst van Jezus. Ze bidden zelfs naar Jezus, terwijl Jezus ons leerde te bidden tot U, de Vader. Ik houd mijn mond dan maar want ik ben slechts een eenvoudig zeeman, een druppel in Uw oceaan, een stukje stof in het univer-

sum. U liet mij de Waarheid zien en de Waarheid maakte mij vrij zoals U het ons beloofd hebt.

Leer mij Heer. Laat mij goede beslissingen nemen. Maak mij wijs en leid mij.

Dat is alles wat ik van U vraag. Maar dat weet U.

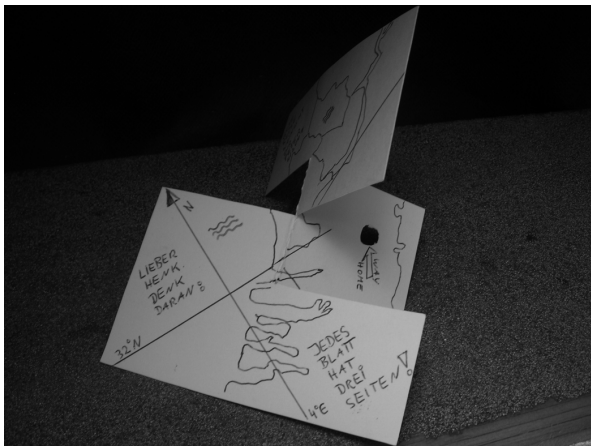
Henk

1. Zoals voorgelezen in het EO tv-programma; Brief aan God, 2006.

Jedes Blatt hat drei Seiten

Eind jaren negentig ontmoette ik op de werf in Amsterdam een jonge Duitser, Peter. Ik kreeg van hem, voordat ik met de Campina vertrok, een soort puzzel. Er stond iets van mijn route op, er zat een gaatje in en het was ingeknipt. Maar het was vooral de tekst die mij drie jaren heeft bezighouden. Er stond op: Jedes Blatt hat drei Seiten.

Peter kon het net zo min uitleggen als ik het uit kan leggen. En ik neem aan dat ieder zijn eigen gevolgtrekking of uitleg van de dingen, zo die zijn of gaan, moet maken met de wetenschap dat alles gewoon drie kanten heeft. Door de inkepingen kon je iets van het wereldbeeld veranderen.

Vóór vertrek met de Juniper kreeg ik een nieuw kaartje. Deze keer laat het kaartje iets zien van de eilandenreis van de Juniper. Ik herken Europa, Afrika, Oceanië met kleine verspreide puntjes met namen als Tristan da Cunha, St. Paul, Campbell. Verder een tekening van een trimaran. Wederom die inkepingen waardoor de aarde of de route te vormen of te vervormen is. Daarna dat gaatje: 'Way to the moon or way home'. De kaart van Nederland is dit maal wat groter uitgebeeld. 'Lieber Henk, denk daran: Jedes Blatt hat drei Seiten...'

Ik draai het kaartje rond, ik verbuig de inkepingen, ik kijk naar de smalle dikte van het papier, waar het kaartje van gemaakt is, als de derde zijde. Ik draai en vouw en kijk en denk... Wat is een ware reiziger? Degene die niet weet waar hij heen gaat of degene die niet weet waar hij vandaan komt?

Zes maanden voor het vertrek uit Nederland in 2007 schreef ik het boekje *Er is nooit een morgen*. Een boekje om je nooit meer eenzaam te voelen, schreef de uitgever op de achterkant. Voor mij was het boekje een bundeling van gedachten, naast boot en reizen, waarmee ik me de twee jaren dat ik in Nederland was bezighield. Ik gaf lezingen en voordrachten. Ik stond voor zalen vol mensen die mijn verhalen ademloos aanhoorden. Ik werd gevraagd bij vergaderingen van het bedrijfsleven om uitdrukking te geven aan uithoudingsvermogen, eigen wil, dadendrang, noem maar op.

Binnen bijna elke voordracht viel het woord God. God is dood, maar is niet dood. Zelfs zijn grootste tegenstanders hebben het over hem. Dat is al sinds duizenden jaren. Maar binnen onze christelijke cultuur begon de tegenstand al zo'n 700 jaar geleden en mondde, na de Verlichting, uit in de twintigste eeuw waarin God doodverklaard werd.

We beginnen langzaam weer in te zien dat de materie waaruit wij leven geen dode materie is. We beginnen langzaam weer te begrijpen dat we op een levende planeet leven. We beginnen met dezelfde moeite toe te geven, wat Socrates reeds 2500 jaar geleden beaamde: dat we niets weten. Alles verandert, zoals altijd alles veranderd is. Zelfs verandering verandert. Er gaat een verhaal over een jonge wetenschapper die aan zijn grootvader, die vroeger een groot wetenschapper was geweest, vraagt of wetenschap de waarheid is. Grootvader haalt drie boeken uit zijn boekenkast en zegt: 'Kijk hier eens in en zeg me wat je er van vindt.' De jongeman bladert in het eerste boek, dat gaat over Aristoteles, en zegt: 'Ik begrijp niet dat ze in die tijd dachten dat het zo was.' Hetzelfde commentaar heeft hij bij het tweede boek over Copernicus en Gallilei. Als hij het derde boek opent ziet hij dat dat het boek is waar zijn grootvader wereldberoemd mee is geworden en zegt: 'Zelfs dit boek, dat nog maar 50 jaar geleden is geschreven, is out-dated.' Grootvader keek naar zijn kleinkind en zei: 'Toch staat in al deze vier boeken de waarheid.' 'Ik zie maar drie boeken,' was het antwoord. 'Het vierde boek,' zei opa, 'is het boek dat jij gaat schrijven en de waarheid ligt in alle feiten van toen en nu en in hetgeen komen gaat.'

We zijn na de officiële bekendmaking van de dood van God, 100 jaar verder. Zoals een overledene vergeten wordt, wordt God vergeten. Europa tracht de cultuur te laten beginnen bij de Verlichting, bij de menselijke rede en dat doet mij denken aan de tekst 'Anders bent u aan de goden overgeleverd!' Nu ben ik liever aan de goden overgeleverd dan aan de mensen, als je de geschiedenis van de twintigste eeuw bekijkt.